

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДИН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ :

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 20. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претплату ваља слати упутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У седници својој 18. тек. месеца, Одбор општине вар. Београда донео је ове одлуке :

„1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме, задужи са 10 милиона динара ефективних, и да у најкраћем року изнесе збору грађана ово решење на одобрење ;

2.) Услови зајма да буду ови :

а) Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884. год. који у своме 3-ћем члану каже : „но услови овога зајма немогу бити тежи него што су код управе фондова ;“

б.) Да рок отплате не сме бити краћи од 23½, нити дужи од 50 година ;

3.) Да би се осигурало уредно плаћање интереса и отплате на овај зајам, и за време грађења као и после, одбор решава, да се на основу закона о варошкој трошарини у Београду, од 13. јуна 1884. године, у споразуму са владом Његовог Величанства уведе у најкраћем року трошарина на оне предмете који је могу поднети без штете за сиротни сталеж београдског грађанства, и за које се може трошарина лако и без великих издатака наплаћивати. Предмете на које ће се така трошарина ударити, одредиће одбор општински.

4.) Осветлење вароши Београда, да се да у концесију.

5.) Чим збор грађана одобри предложено задужење, одбор општински изабраће контролни одбор за контролисање употребе и трошења овога зајма, и то на следећи начин: изабраће за тај одбор из своје средине 3 члана, из најугледнијих грађана ван одбора 6 чланова и умолиће Владу Његовог Величанства и Управу Народне Банке да и они од своје стране одреде по једно лице, те да се према томе цео контролни одбор састоји из 11 чланова.“

Да би се извршењу, у првој одлуци побројаних великих рефорама, могло без одлагања приступити, а грађење водовода одмах отпочети, Одбор општински у истој седници, на основу тачке в. у 13. чл. закона о општинама, решио је : да се ради потребнога одобрења по 8-ој тачци чл. 70. реченога закона са-

зове збор општински на дан 29. ов. мес. према трећем ставу чл. 18-ог закона о општинама.

Предајући одлуке одборске јавности, Суд општине вароши Београда позива грађане београдске, да

29. Маја ове, 1890. године дођу на

ОПШТИНСКИ ЗБОР

и гласају, да ли *одобравају* или *неодобравају* :

1.) Да се општина београдска за грађење зграда за основне школе, за грађење водовода, кеа, кланице и канализације, за суделовање у грађењу антропоа и за грађење модерне калдрме, задужи са 10 милиона динара ефективних.

2.) Услови зајма да буду ови :

а.) Интерес и отплата на ефективни капитал не смеју бити већи но што је то одобрено законом о варошкој трошарини у Београду од 13. јуна 1884. год. који у своме 3-ћем члану каже : „но услови овога зајма немогу бити тежи него што су код управе фондова ;“

б.) Да рок отплате не сме бити краћи од 23½, нити дужи од 50 година.

Право гласања на општинском збору имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 динара годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством, или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа неплаћају 15 динара непосредне порезе, ако нису чланом 16 и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица која су ослобођена од плаћања порезе по чл. 61. тачке в. и г. закона о непосредном порезу, што су постала неспособна за рад, или су нивалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору :

1., они, који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части, за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа, који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне ;

2, који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1 наведена ;

3, који су пали под стециште за време док стециште траје ;

5, који ма колико дугују у име порезе осим текућег подгођа.

Официри и војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинскога збора.

Доказ за довољно и уредно плаћени порез само је порезна признаница или оверен извод из књига, у које се заводи плаћање порезе.

Збор овај почеће у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање гласача на биралиште.

Гласање ће се вршити по одељцима варошким, и то на овим местима:

за кварт варошки — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица);

за кварт тѐразиски — у тѐразиској м. школи (улица 2 јаблана);

в.) за кварт дорћолски — у основној мушкој школи (душанова улица);

г.) за кварт савамалски — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта);

д.) за кварт палидулски — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) за кварт врачарски — у основној мушкој школи спрочу вој. болнице (пријепол. улица.)

Састав бирачких одбора огласиће се накнадно.

Од стране Суда општине вар. Београда 18. Маја 1890. год.

XIV НАРЕДБА

Законом о замени у параграфу 364 казненога закона, који ступа у живот 17-ог ов. мес., прописано је:

а.) да се у недељне дане, као и на први дан Божића, на Богојављење, на Велики петақ, на Спасовдан, на Преображење и о свима народним празницима, који су у шематизму обележени, — не смеју држати отворене радње и дућани, нити у њима радити и пазаривати,

У остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, не смеју се радње отворене држати нити у њима радити и пазаривати за време службе божје.

Кафеције, механције, хлебари и месари, не могу држати отворене радње нити у њима радити за време службе божје.

Објављујући ово, Суд општине вар. Београда

наредбује.

да се од сутра грађанство београдско управља по горе изложеним законским прописима.

Ко год се томе не буде одазвао, казниће се по закону.

Од стране суда општине вароши Београда 16. Маја 1890 год. АВр. 787

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 1890. г.)

(СВРШЕТАК)

Раденко Драговић. Ја на против држим, да ће лакше ниј ако се ово питање наједанпут реши. Ако изнесемо пред збор само питање за водовод да се задужимо са 2 милијуна, онда има људи, који су поред Саве и Дунава и они можда неће то одобрити, и бар десети не би гласао за сам водовод; а ако се уједно гласа и за друге потребе, као за канале, за калдрме, за антриоте, онда ће сви бити интересовани и лакше ће се одобрење добити. Зато сам и ја за предлог председника.

Н. Р. Поповић. Ја кад сам мало час говорио, имао сам поглавито на уму оно што и ова техничка комисија. Вечерас је на дневном реду ово неколико тачака које је техничка комисија сада изнеда, да би се још ове године приступило раду на водоводу; вечерас је реч само о томе

да је за ту целъ потребно да се одобри до 2 милијуна динара Ја молим и предлажем да се пита одбор пристаје ли да одобри суму за водовод до 2 милијуна динара; па кад то решење донесе, онда можемо да разговарамо и о другим потребама и другим сумама које су нужне за нампрење других општинских потреба.

Ј Симић. Оваква стилизација питања, какву г. Поповић износи, врло је незгодна. Кад би се питало: ко је за то да се сад гради водовод и да се за то задужимо са 2 милијуна, ја држим да против тога нико од нас не би могао да гласа. Али овде се окренуло еа свим од једнога на друго врло важно питање, на име на питање. да ли сад треба решити то да се за нампрење свију потреба задужи општина са 10 милијуна. И кад се цела дебата о томе водила, онда треба претходно ставити то питање да се реши: да ли пристаје одбор да се изнесе пред зобр да се задужимо са 10 милијуна или да се задужимо с мо за водовод са 2 милијуна?

Председник. Дебата је исцрпљена, пошто се нико није јавно за реч. Но пре него што би прешли на гласање, сматрам за дужност и ово да напоменем: успех свега нашега делања зависи од сложног нашег рада. Ми овде можемо да се поделимо у мишљењу којим путем треба поћи, али смо сви сложни у томе што подједнако желимо да општинске потребе подмиримо — да их извршимо онако, како захтева интерес целог грађанства и целе општине наше. (Тако је.) Према томе ако се реши да тражимо од грађанства одобрење за задужење од 10 милијуна, онда треба сви сложни да грађанство обавестимо о потреби тога задужења, а ако се реши, да се тражи одобрење за два милијуна за водовод, опет треба сложни да потпомогнемо то решење и да порадимо да се од стране грађанства прими. (Одобравање). И једно и друго ништа се не разликује у самој ствари, него је разлика просто у тактици — да ли овако или онако да поступимо. Једни мисле да треба од једном тражити одобрење збора за све, а други само за једну потребу општинску, која је већ до тога деведена, да се само извршење може одмах да предузме. Међу тим неки од оних говорника, који су заступали мишљење да се тражи одобрење за 2 милијуна, нису правилно схватили разлоге, који говоре за друго мишљење. Обраћам пажњу на оно што сам рекао у првome говору, и понављам да пред збор нећемо износити просто питање одобравања задужење од 10,000.000, него ћемо га упознати тачним и подробним рефератом о свима пословима, које морамо у извесном броју година свршити; ред којим ће извршења тећи; казати колико ће који посао коштати, по приближном прорачуну; објаснити како ћемо увећати изворе — једном речи изнети цео план за извршење послова и амортизацију зајма. Грађанство у сваком случају треба да зна план рада, треба да буде што боље обавештено да се неће зајам узети од један пут него постепено колико кад затреба. Општим одобрењем за све послове дала би се могућност одбору да одмах може приступити водоводу и свима претходним радовима, пројектовању планова и т. д. како би све првенствене реформе могли извршити по утврђеном плану и у краћем времену. Не треба губити из вида да општини, као што сам рекао, предстоји читав низ рефорама, које треба што прости остварити, дакле грађење новог водовода, канализација, подизање зграда за осн. школе, ново калдрмисање, осветлење вароши, грађење кланице и обора, осигурање обале (ке), подизање антропомагацина зграда за вар. Суд итд. По томе, ако би се усвојило мишљење да се за сваки од речених послова тражи засебно одобрење, значило би износити грађанству да сваки посао реши једном начелно а други пут да донесе и дефинитивно одобрење, што ће рећи да сазивамо 20 зборована.

Такав пут мислим да је немогуће усвојити, јер би потражање грађанства на такве и толике зборове морало му најзад досадити, опште интересовање би оладило и цела ствар — отворено рећи — обљутавила. Више од свега овог ваља нам узети на ум још и то, да би изношење свакога посла засебно пред збор била и несистематска радња, а нашој општини потребно да у границама могућности, по извесном основном плану, изврши иравидно и у краћем року све првенствене реформе, што ће се и најбрже и најкорисније постићи само тако ако не будемо цапали један посао од другога, него за све укупно тражити једно зборско одобрење: на основу којег би даље живо и успешно радилан.

После ових напомена, ја мислим да ставим питање на

гласање; но пре тога молим да г. Јосимовић прочита како би требало гласити прва тачка нашег решења?

М. Јосимовић. Ја сам рекао већ да је пододбор одвојно грађење водовода од осталих питања само за то, што водовод можемо одмах отпочети, пошто смо претходне послове посвршавали. Али ако одбор жели да од збора иште претходно одобрење за задужење, које нам је потребно за све послове укупно, онда, морамо изменити у основу прву тачку предлога, које смо учинили на крају извештаја, па одбор да донесе одлуку да се од збора тражи одобрење за 10,000.000 а чим се исто добије, да одмах приступимо првоме и најпречем послу, извршењу водовода.

Председник. Према томе поставићу овако питање: ко је за то, да се ради неодложног грађења водовода и што скоријег извршења осталих, првенствено потребних великих реформа у престоници, од општинског збора издејствује одобрење за задужење до 10,000.000 динара ефективних, које ће се задужење чинити поступно, кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали, тај ће гласати: за, а ко је да се тражи сада одобрење само за водовод и задужење до 2,000.000 динара, тај ће казати: против.

Гласају: Мата Јовановић за, Филип Васиљевић за, Коста Б. Михаиловић за, Ђока Димитријевић за, Јаков Големовић за, Риста Петровић за, Соломон Авријел за, Сима Милићевић за, Риста Павловић за, Љуба Јовановић за, Јак. Големовић за, Адоф Шток за, Вид. Виторовић за, Милорад М. Терзибашић против, К. Главинић за, Дим. Најдановић за, Раденко Драговић за, Мих. Цветковић за, Јован Ђурић за, Марко Леко не гласам, М. Капетановић за, Милован Р. Маринковић за, Р. Ђирковић за, Ник. Р. Поповић не гласам — али да се запише у протокол да не гласам с тога, што не знам да ли ће 10 милијуна ефективног зајма подмирити све потребе које ће у течају неколико година да се изврше; што нисам обавештен ни мало о томе, на који ће се начин извршавати друге потребе, као и на који ће се начин покривати интерес и отплата, — Андра Одавић за, Милут. Марковић за, Ст. Чађевић за, Н. Милишић за, Мијаило Јанковић за, Гавра Бркић за, Милив. Јосимовић за, Мијаило Николић за, Лаза Дашковић за, Св. Каранешић за, Јаков Симић за.

Присутно је било са председништвом свега 36 чланова, и гласали су сви за, осим једнога који је гласао против и двојице који су се од гласања уздржали.

Решено је дакле да се од збора тражи начелно решење за све првенствене послове уједно, и тога ради одобрење: да се општина може за извршење тих реформа задужити до 10 милијуна динара ефективно.

Сад нам остаје специјално питање о водоводу, и ја мислим чим се реши оно главно питање да можемо да се задужимо, онда може да се одмах отпочне сав посао око водовода, који је овде у овоме извештају техничке комисије изложен.

М. Јосимовић. Према томе одлука, коју смо донели, долази место прве тачке пододборског предлога а сада да пређемо на остале тачке предлога пододборских, да их прочитамо а за тим нека г.г. одборници чине своје примедбе. (Секретар прочитао све тачке предлога)

Анд. Одовић. Ја бих имао да учиним једну малу примедбу код тач 3. и 4. извештаја. На страни 13 овога последњег извештаја, казано је да суд може у име општине, кад се грађење предузме, решавати сва детаљна питања која се односе на грађење водовода, и то како питања административне тако и питања стручно-техничке природе. Даље и да све издатке до суме од 10 000 динара може непосредно сам одобравати и односно лиценцирати сам потврђивати.

А даље на страни 14. вели се: Суд ће сам решавати сва питања стручне и новчане природе, која му ова надзорна комисија дужносно буде упућивала.

Дакле, као што се види, Суд општински овлашћен је да на свим тим питањима сам решава и његова су решења пуноважна, и даље, Суд ће решавати оће ли се по предлогу комисије шта учинити или неће. Ја господо и ако имам потпуно поверења у садањи Суд општински, ипак не могу одобрити да сам Суд све то ради. То не могу да учиним нарочито зато, што може да наступи случај да стручна комисија предложи нешто што треба да се уради, а Суд каже: „не одобрава“ и о томе тако решење доноси, које би према оваквом генералном овлашћењу било меродавно, али би можда било и штетно

по интересе саме општине и правили г извршења њених грађевина. С тога ја предлажем да се овде унесе таква одлука, да Суд заједнички и споразумно са техничком комисијом, која ће радове надзиравати, сва она решења доноси а ако наступи случај да Суд и комисија не могу да донесу споразумно решење, онда се ствар износи на решење пред одбор општински. (Врло добро.)

Председник. Усваја ли одбор допуну г. Одовића (Усваја).

Ја нисам доспео да нацрт уговора, која комисија предлаже прочитам, и за то сад не могу друго ништа да примем, али задржавам право да ако буде што год унето у уговор, са чиме се не би могао сложити, онда да то питање изнесем поново пред одбор пре него бих потписивању уговора приступио. Ми при оваквим уговорима треба свагда да чујемо мишљење правника пре, него што дефинитивно закључимо уговор.

Ј. Симић. Уговор је ствар погодбе и последица свију претходних радова и споразума између уговорача.

М. Јосимовић. Ми смо имали овлашћење одбора од прошле године да саставимо уговор са г. Смрекером па да га одбору поднесемо на одобрење. Ми смо то и учинили на основу преговора, које смо годину дана водили са г. Смрекером.

Председник. У главноме уговор ћемо потврдити овако како комисија, пододбор, предлаже, пошто се и г. Смрекер на такав уговор сагласио. Но ја задржавам право да пре потписа учиним примедбе у томе случају, ако у нацрту будем нашао да имам што приметити.

М. Јосимовић. Пошто смо имали формално решење одбора да можемо са г. Смрекером уговорати о условима и хонорару за који би се он примио да буде руковалац ове грађевине, коју је пројектовао; то смо се са њим споразумели на ове услове, који су у овом уговору изложени. А као што рекох то је резултат нашег једно-годишњег преговарања и споразумевања. Сад само можете одредити неколико правника, да разгледају има ли што неумесно у овом уговору, са законске стране, па то да се исправи, у споразуму са уговорачем; а иначе начелно треба да кажете да ли овакав уговор усвајате.

Др. Марко Леко. Ово је врло важна ствар, а не би требало да се тако журимо. Кад је и сам г. председник казао да уговор, о коме је сад реч, није прочитао, то треба оставити ову ствар нерешену за другу седницу, пошто је већ и доцкан; а и ја би имао да учиним неке напомене.

М. Јосимовић. Мени је врло жао што г. Леко, који је као члан с нама заједно радио у комисији, где смо у много састанака ову ствар претресали, сада излази са одвојеним мишљењем, које нам до сад није исказивао. Ако хоћете тако да радимо онда нећемо никада свршити ове послове.

Председник. Ја мислим да би могли сад прочитати тај уговор, пошто није дугачак.

Мил. Марковић. Ми ни иначе не би могли овај уговор потписати док се не реши зајам од стране збора. Само можемо у начелу да га примимо, а кад збор одобри зајам, донде ћемо имати времена да видимо има ли још шта да се унесе у тај уговор или да се што год измени.

Мил. Јосимовић. И у самом уговору стоји то да он важи од дана кад се почне да ради. Само уговорач није хтео да остане без икакве обвезе с наше стране. Уговор важи кад се зајам одобри и рад отпочне. (Чита дотични члан). Дакле по овоме за њега је обвеза ту одмах чим потпише уговор, а за нас од дана кад га збор одобри и државна власт потврди. Има ту дакле ваздан услова — пошто, пошто, пошто... Ништа дакле не смета да се уговор усвоји, нити би било умесно противно учинити.

Председник. За успокојење свију нас да кажемо тако: ми овај уговор усвајамо, но ако имамо да учинимо још какву измену или допуну у њему, онда ћемо то изнети пред одбор да реши. (Врло добро.)

Дакле слаже ли се одбор с тим мојим објашњењем да се тако овај уговор усвоји. (Слаже се.)

Мил. Јосимовић. Обраћам пажњу на тачку предлога по којој има да се избере надзорна комисија.

Председник. Не морамо данас приступити избору надзорне комисије али усвајамо у начелу предлог да се нарочитој сталној комисији преда надзор над грађењем водовода с тим да она прими и претходне послове за канализацију, као што и пододбор предлаже. Прима ли то одбор? (Прима.)

Др. Марко Леко. Пре свега имам да одбијем прекор као да сам са оном отоичашњом напоменом о уговору имао намере да одуговлачим решење овога посла и да унесем неку забуну. Овај уговор, кад је прављен, правили су га они, који те послове најбоље разуму, и ми остали чланови комисије, који тим стварима нисмо толико вични били, дошли смо више мање на готов посао односно састава овога уговора, и с тога, врло је лако могуће да би имали још шта о њему рећи кад би га поново читали и узели у претресање. — Но неупуштајући се у то питање, пошто је начелно већ усвојен тај уговор, ја за сад имам да кажем да би овде, код предлога комисије, требало додати још једну тачку, која би по реду била 7-ма и која би гласила: да се истој комисији повери претходни рад за реконструкцију (поправку) садањег водовода. О томе истинна нема спомена у уговору, па требало би о томе донети и нарочиту одлуку.

Мил. Јосимовић. То сам и ја сам хтео да напоменем, а кад је овако важна ствар на решењу, ако останемо овде и до поноћи, неће бити много. С тога ја сам мислио да изнесем још шири предлог но што је г. Леков, а тај је: да се оној комисији, која руководи овим послом, повери и старање о целом садањем водоводу и о његовој реконструкцији.

Председник. Да се овласти дакле комисија да изради план реконструкције садањег водовода и да тај план поднесе одбору на решење. Ја мислим да то можемо примити (Прима се).

Г. Јосимовић ми рече да би сад требало изабрати два три правника и ако хоћете још кога од одборника, који ће прегледати још једном предложени нацрт уговора. (Усваја се) — Онда изволте изабрати пет шест лица за тај посао. (Бирају.)

Изабрани су: Милутин Марковић, Јован Симић, Ђока Новаковић, Марко Леко, А. Одавић Ј. Тадић и М. Јосимовић.

Председник. Молим г.г. одборнике, ако још ко има да учини какве примедбе или напомене, према којима би ваљало предложене пододбора изменити или допунити („Нема нико“). Онда оглашавам да је дебата исцрпљена и у исто време износим овакву редакцију за одлуку њене по свима предлозима комисијским и ономе што смо мењали и додали данас у седници (Секретар чита):

а.) да се ради неопходног грађења водовода и што скорбијег извршења осталих првенствено потребних великих рефорама у престоници, од општинског збора издјелује одобрење за задужење до 10,000.000 динара ефективно, која ће се (задужење) чинити поступно, кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали;

б.) да се по зборском одобрењу зајма одмах предузме извршење новог водовода на основу пројекта који је набављен и усвојен одлуком одборском из седнице 10. марта т. г. Кв. Бр. 121;

в.) да се на потпуну израду водовода заједно са извршеним претходним радовима, са експропријацијом надзора при грађењу и у опште свима пословима и издатцима може утрошити до 2,000.000 — два милиона динара;

г.) да се грађење водовода изврши у општинској режији а у свему на начин као што је у реферату техничког пододбора од 30. јануара 1890. год. изложено с допуном још да питања у којима се надзорна комисија и општински Суд не би сложили, излазе на решење Одбору општинском;

д.) да се стручно руковођење послова при грађењу водовода повери Оскару Смрекеру, и тога ради веже уговор, за који се усваја нацрт техничког пододбора, с тим, да председник у име општине са г. Оскаром Смрекером потпише уговор одмах ако комисија од г.г. М. Ј. Марковића, Ђ. Новаковића, Ј. Симића, А. Одовића, Др. М. Т. Лека и Ј. Тадића још једним прегледом даде мишљење да је усвојени нацрт уговора по општину у свему користан;

ђ.) да комисија која буде изабрана да грађење водовода надзирава на начин како је у извештају пододбора обележено, у најскоријем времену изради и план за реконструкцију данашњег водовода, и

е.) да се образује стручна комисија, која ће одмах питање о канализацији узети у претрес, те одоору општинском у што краћем року поднети предлог како да се набави пројекат за канализацију па и самој канализацији што пре приступи.

НОВЕ ШКОЛСКЕ ЗГРАДЕ

Извештај комисије за претходне радове око подизања нових зграда за основне школе у Београду.

(Свршетак)

Распоред школа по крајевима доста је добар, јер су се оне онако отварале, како је потреба изискивала. На приложеном плану вар. Београда означена су места црвеним круговима где се садање школе налазе, и то:

- 1.) Код саборне цркве
- 2.) На теразијама
- 3.) На сави
- 4.) На дорћолу
- 5.) На зап. врачару
- 6.) На ист. врачару
- 7.) У палилали
- 8.) Код инштитута (вежбаоница) и
- 9.) На јалији.

Комисија мисли да би се горњи распоред с малим изменама могао задржати.

Тако:

1.) Код саборне цркве да остане и где је на општин. земљишту.

Исто тако:

- 2.) На теразијама
- 3.) На дорћолу
- 4.) На зап. врачару
- 5.) У палилуди
- 6.) Код вежбаонице.

За остале 3 школе општина нема свога земљишта, или није за школе подесно, и за то би га требало што пре набавити.

Тако на ист. врачару, досадање место за школу неподесно је, јер се не приближује средини тога краја, но је на самој периферији, а најподесније место било би на размеђи између ист. врачара и енглезовца, јер новим рејоном обухваћен је и енглезовац у варош, па и у том крају треба дати школу. За тај крај требало би дакле купити један плац за школу, и то негде у београдској улици, око Грантовог имања.

Даље у савамали требало би купити плац за школу, и то на страни која је бари окренута, или насути један део баре, а могао би се и један део општ. земљишта на Зеленом Венцу за то употребити.

Напоследку за јалијску школу треба на згодном месту купити земљиште или би се могао употребити један део дорћолске пијаце.

Према броју ђака и раштрканости Београда, комисија налази да је потребно да се поред побројаних девет школа подигне још једна, по броју дакле десета школа.

Па како се крај жељезнице почео јаче насељавати, то би се и у том крају могла подићи једна школа, и то на тобијској пијаци, где је место довољно пространо и за школу а и за пијацу.

Плац општински пак до крајеве вешернице, на који је комисија прво и помишљала да га за школу узме, не би био угодан, јер је земљиште врло стрмно.

Положај ових десет школа означен је на приложеном плану плаветним круговима

Према овоме распореду и предложеном броју школа, комисија налази, да би и за неколико година била подмирена потреба у школским зградама.

Но пошто становништво у Београду све више расте а и рејон је утврђен, то при зидању нових школа добро би било водити рачуна и о будућем знатнијем умножавању становништва београдског, и с тога, при подизању нових школа, треба зидови да буду толико дебели, да се може доцније још један спрат подићи.

Да би општина дошла што пре и до што бољих планова за школе, треба расписати стечај

Програм по коме би се стечај расписао ово би био:

Општини требају планови за подизање једне школе и пр. у палилуди за мушку и женску децу.

Плац је на општинском земљишту у палилуди довољно велики, и зграда ће бити са свију страна слободна.

У згради треба да има 9 учионица, од којих ће једна

имати бар 70м² а могла би бити и нешто већа (ради Свето-савске прославе.)

Веће учионице (5—6) биће дугуљасте 65 до 70м² (приближно размери 3 : 5), а мање 3 до 4 на броју 40—50м², треба да су више квадратног облика.

Поред сваке учионице мора да има мала гардероба. Даље 2 собе за учитеље и учитељке, које могу да служе и за библиотеку и учила, 2 собе и две кујне за 2 фамулуса. — Потребан број нужника. Један локал за гимнастику.

Уласци за мушку и женску децу да су одвојени.

Зграда мора да је од тврдог материјала и да одговара : статичким, хигијенским, економним и естетичким захтевима модерних основних школа.

Пројекант — Србин — треба да се у главноме држи правила, која је прописао г. министар просвете за грађење школа; од ових може да се одступи само ако би имало ослонца у новијим правилима за грађење школа, каква постоје н. пр. у Аустрији, Немачкој, Француској и т. д.

Тражи се :

- 1.) Ситуациони план 1 : 200
- 2.) Потребан број основа 1 : 100
- 3.) Два изгледа (фасаде) 1 : 100
- 4.) 1 пресек 1 : 100
- 5.) 1 перенски изглед
- 6.) Кратак опис пројекта
- 7.) Затворен куверат у коме ће бити име и адреса пројектанта, а на куверти какав мото.

Потребна обавештења о ситуацији даће инжењерско одељење беогр. општине.

Димензије треба да су такве, да се доцније још један спрат подићи може.

Награде су I. 1000 дин. II. 800 дин. III. 600 дин. Општина може да откупи и друге планове који дођу на стечај а не би добили награду.

Чим се награде исплате, планови прелазе у општ. својину.

Извођење ће добити онај, чији се пројекат усвоји; а надзор може вршити иста грађевинска надзорна комисија, коју је одбор општински за водовод изабрао, и којој би имао да се дода још један стручњак (архитекта)

Општина може овај посао у режији да ради, а може да га преда предузимачу путем оферталне лицитације.

Чим се добију планови, који се имају поднети најдаље до 1. октобра о. г. одмах ће се приступити оцени. Резултат оцене треба саопштити одбору општинском што пре а најдаље до 15. октобра ов. год.

Планове ће оценити комисија, коју општ. одбор избере и коју би по мишљењу стручњака требало изабрати пре расписивања стечаја.

У исто доба, корисно би било умолити г. министра грађевина да одреди комисију за преглед планова и једнога члана грађевинског савета, како би овај грађевинском савету могао одмах реферисати своје мишљење и резултат комисијскога рада.

По усвојеном плану могле би се подизати и друге школе за које има довољно простора са свију страна као што је у Палилули, тако на дорћолу, код саборне цркве, на зап. и ист. врачару, тобџијској нијаци а може бити и на сави и на јалији.

Комисија мисли, да би од користи било како за општину тако и за учитеље и учитељке, да се подигну за њих и станови. Но само под тим условом, да ти станови буду сасвим одвојени од школа. У расправљање питања о становима, комисија није се упштала, јер држи да је куд и камо претежније питање о школама, које не три одлагања и ваља га одмах решити.

Из овога већ што је доведе казано и сувише јасно види се, да је за општину београдску од врло велике користи како с хигијенског тако и с економног гледишта да се што пре почну подизати нове школе, и према томе комисија има част предложити одбору да изволи решити :

1.) Да се овде у вароши на 10 места, као што се у овом извештају предлаже, подигну нове зграде за наше основне школе; и да се за ту цел, ако је нужно, употреби уштеђена готовина из ранијих буџета, која се у општ. каси налази, а колико преко тога буде требало, да се набави путем зајма.

2.) Да се одмах за израду плана школ. зграде за Палидулу расписе стечај, као што је у овоме извештају изложено, и

3.) да се председништво наше општине постара, да у

што краћем року нађе нужнога земљишта за подизање школских зграда и у оним крајевима вароши, где за сада општина нема свога земљишта; а то је на савп. ист. врачару, и на јалији, па да о резултату тога рада, а према напоменама, које се односно тога питања у овоме извештају налаза, најдаље до 1. Августа ов. год. извести општ. одбор како би се и то питање на време решило.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

Тиме, што се морају градити канали за одвођење метеорске воде, изгледа као да је у опште решено и питање о канализацији једне вароши.

Међу тим у самој ствари није тако, јер често други обзири утичу јакно на решење овога питања и услед тих обзира, а у млогоме и услед локалних прилика, постале су разне системе канализације.

Највећу тешкоћу, при решавању овог питања, чини *уклањање људских екскремената* из вароши.

Докле једни, с обзиром на то што се канали већ градити морају за одвођење метеорске воде, траже: да се у исте канале, заједно са помијама, пушта и садржина из нужника, докле други, нешто из обзира на велику нечистоћу те садржине, а нешто са обзиром на вредност исте за гнојење поља, траже да се она, или нарочитим каналима или свакодневним извожењем, из вароши уклања.

Према стању у коме се сада налази питање о канализацији вароши, не може се рећи ни за једну систему да је применљива за *сваки* случај; већ, при решавању овог питања, треба увек узети у обзир локалне прилике, положај вароши коју треба канализати, техничку и финансијску могућност извршења и на послетку и пољопривредну корист.

С тога дакле, да би се могли што сигурније одлучити за једну или другу систему, не треба се плашити ни рада ни трошка око испитивања поменутих прилика и штудија, јер уколико се претходни радови и штудије изврше потпуније, у толико ће одлука бити тачнија и решење питања савршеније.

Сем тога, треба имати на уму да ће, у случају неповољног решења овог питања, имати становништво да поднесе не само знатне новчане жртве, већ ће морати деценијално да трпи све непријатности и санитарне незгоде, које могу наступити услед хрђаво изабране системе канализације.

Да би и одбор општински могао познати суштину појединих система канализације, ми ће мо у главним потезима изложити све, за сада, примењене системе, а на завршетку казаћемо наше мишљење, која би система према нашим приликама, најподеснија била за Београд.

Све постојеће системе канализације, с обзиром на начин како се из вароши уклањају људски екскременти, могу се поделити на ове три групе :

I. Система извожења.

и то :

- 1.) *Скупљање екскремената у руцама;*
- 2.) *Скупљање екскремената у судовима.*

II. Система сеперације или одвајања.

По овој системи одводе се екскременти из кућа нарочитим цевима или сами за се или заједно са водом која се у кући троши, а одвејено се одводи метеорска вода и подземна вода.

У ову групу долазе ове системе :

- 1.) *Лирнурова* система;
- 2.) *Берлирова* система;
- 3.) *Варингова* система;
- и 4.) *Сонеова* система.

III. Система спирал.

По овој системи не задржавају се људски екскременти ни једног часа у обиталишту, већ се одма водом из нужника сперу у зато саграђене канале, одакле или :

1.) одилазе непосредно, са свом осталом водом из канала, у најближу реку, или;

2.) вода се из канала пушта у реку тек пошто се пречисти, било филтрацијом, било хемиским средствима, било разливањем по пољу.

Да у главноме опишемо ове побројане системе.

I. Система извожења.

По овој системи мора свака зграда имати или рупу или судове, где ће се екскременти скупљати и дуже или краће време држати, док се ван куће не однесу.

За тим морају, или појединци или општина, имати средстава за изношење екскрементата, и на послетку мора се одредити место куда ће се екскременти ван вароши истоваривати и да ли ће се предузимати какве мере за дезинфекцију или прерађивање њихово.

1.) Скупљање екскрементата у рупе.

Најпростији начин скупљања екскрементата је у просто ископану рупу, која се затрпа, кад се напуни, и друга копа.

Овај начин, може се рећи, био је до скоро код нас најобичнији, а и данас има у Београду доста кућа са таквим рупама, које се, шта више никад нити испражњују, нити затрпавају, јер сва течна маса из тих рупа понире у земљи, кујећи сво околно земљиште, подземну воду и ваздух.

Да би се понирању нечистоће у земљу стало на пут, као и да би се становништво нагонило, да од времена на време извози нечистоћу из вароши, прописује санитарска полиција, готово у свима европским варошима, да се морају градити такве рупе, из којих ни кроз дно, ни кроз стране, не може садржина њихова одилазити у околно земљиште. Полиција у исто доба одређује и запремину таквих рупа, како би се осигурало уредно чишћење истих.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ.

Има већ више година како се питање о извођењу великих варошких реформа у београдској општини никако не скида са дневног реда. За све то време општински одбори, претресајући га, покушавали су да га на своје начине и реше; али сви ти покушаји остали су до данас мање више безуспешни. Замерало се што одбори општински нису збиљски радили на унапређењу Београда, већ су вечито решавали само о томе како би га требало уредити, неизвршујући ни једно своје решење.

Како се пак, за све време, од кад је у опште поведен говор о реформама у Београду, заиста није скоро ништа стварно урадило за извођење тих реформа, није чудо, што се са многих страна и данашњем одбору чине пребацавања, како све своје време проводи у бирању некаквих комисија за студирање питања о извршењу великих општинских послова, а не приступа извршењу ни једног од тих послова. Али те су замерке неоправдане, јер су извесни претходни радови, без којих се не може ни приступити извођењу великих реформа, извршени тек под садашњим општинским одбором, што најбоље сведоче: извештај техничког одбора за извршење претходних радова за водовод вароши Београда, од 26. маја 1888. год., од 14. јула 1889. године, и од 30. јануара текуће 1890. године; извештај техничког одбора о калдрмисању вароши Београда од 18. маја 1890. године; извештај комисије о проучавању питања за грађење зграда за основне школе од 15. априла 1890. год; извештај техничког одбора о будућој канализацији Београда од 11. маја 1890. год. па на-

послетку, и овај извештај техничке финансијске комисије.*)

Непуштајући се у даље доказивање: да су замерке чињене данашњем општинском одбору неоправдане, јер он желећи да зрело питање изнесе на решење, морао је радити са извесним планом, онако, како је и радио, ради смо да учинимо неке напомене сад, кад је одбор спремио све што је претходно требало спремити, вољан да приступи и извођењу великих реформа и кад је настао тренутак да грађани српске престонице донесу своју решавајућу одлуку о томе: хоће ли Београд и даље остати овакав какав је сад, или ће што пре подмирити своје неодложне потребе, те постати уређена варош, права престоница Краљевине Србије и дика и понос целокупног српства, на коју ће се угледати и остале вароши наше отаџбине.

Мало има београђана, који нису већ стекли уверење: да се Београд по своме уређењу и подмирењу варошких потреба, у многоме чему не може мерити ни са мањим суседним паланкама, а камо ли са другим престоницама, па ни са оним које су као престонице куд и камо млађе од Београда. Има их доста који увиђају, да је већ крајње време, да се приступи подмиревању оних општинских потреба, без којих данас ни једна уређена варош не може постојати, и које нам истичу за углед: Загреб, Темишвар Софију и друге вароши; али, биће их врло мало, који знају, шта те уређеније вароши троше годишње на подмирење својих општинских потреба.

Да би једанпут, већ и код нас сво грађанство било на чисто с тим, да се велике и животне потребе једне уређене варошке општине не могу подмирати оваким и оволиким средствима коликим београдска општина данас располаже, изнећемо на овоме месту приходе и расходе неколико страних општина, које су по броју становника са Београдом или приближно једнаке или и мање од њега. Износимо званичне податке, које смо извадили из нарочито добивених буџета тих општина.

Тако:

	Имао је прихода	Имао је расхода
1.) Београд (40.000 станов.)	свега:	свега:
1884 год.	око 567 000 дин.	567.000 динара.
1887 "	694 897 "	694.897 "
1889 "	778.588 "	778.588 "
2.) Загреб (25.000 станов.)		
1882 год.	1.010.504 "	1.169.183 "
1883 "	1.076 675 "	1 155.739 "
1884 "	1.065.498 "	1.119.357 "
2.) Софија (30.000 станов.)		
1888 год.	877.475 "	771.662 "
1889 "	1.742.965 "	2.616.555 "
1890 "	3.160.420 "	3 001.610 "
4.) Берн (40.000 станов.)		
1888 год.	1 539.213 "	1,511.134 "
1889 "	1,458.725 "	1,520.429 "
1890 "	1,541.328 "	1,570.663 "
5.) Женева (48 000 станов.)		
1887 год.	2,354 661 "	2,456.214 "
1888 "	2,271.084 "	2,366.097 "
1889 "	2,449.780 "	2,465.147 "
и		
6.) Ерфурт (48.000 станов.)		
1889 год.	3,580.854 "	3,321.202 динара.

Из овога табеларног прегледа, види се да је Загреб, који је са 15.000 становника мањи од Београда,

*) Сви ови извештаји штампани су у општинским новинама, а општампани и у засебне књижице.

1884 године имао око 287.000 дин. више прихода, а око 341.000 дин. више расхода но Београд 1889 г. Софија, пак, која је од Београда са 10.000 становника мања, имала је у 1889 год. скоро један милион динара више прихода, а 1.800.000 динара више расхода него Београд исте године. За 1890 год. предвиђено је у софијском буџету прихода 3.160.000 а расхода 3.001.610 дин. У каквој рзмери стоје ови приходи и расходи београдске општине, надамо се да види сваки.

Кад се по овим податцима срачуна, колико у којој вароши плаћа једна душа за подмирење варошки потреба, излази годишње да плаћа једна душа у Београду око 19 динара, у Загребу око 45 (1884. год. а сада више) а у Софији око 100 динара.

Па кад загребчани и софијанци могу да поднесу оволике жртве за уређење и унапређење својих вароши, онда треба и београђани да пристану, а ми се надамо да ће и пристати, на много мање жртве од горњих, ако су ради да подмире бар своје неопходне варошке потребе, јер то од њих захтева заповеднички, на првоме месту њихово здравље, а за тим њихово благостање и њихов углед.

Из горе изложених бројева може се сваки очигледно уверити, да се велики општински послови не могу извршивати без већих новчаних средстава а таква средства, београдска општина није у стању да одвоји од својих редовних, данашњих прихода, јер су ови недовољни и за подмиривање досадашњих редовних потреба. Због тога је, држимо, и већина грађана сагласна у томе, да за извршење великих варошких реформа, које су на дневном реду, морамо начинити нарочити зајам.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ИЗВЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗА ПРЕУСТРОЈСТВО АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОСТАЛИХ ПОСЛОВА У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ.

Комисија, одређена у седници одборској од 23. Фебруара т. год. од потписатих, ради преустројства администрације и осталих послова у општинској управи, довршила је поверени јој посао, и сада га износи Одбору.

Пре, него што ће комисија изнети Одбору целокупан рад, који се односи на преустројство, сматра за дужност да упозна Одбор у томе, какве је погледе имала комисија на ову ствар, и шта је за неопходно сматрала завести или преустроити у општинској управи.

Нов закон с општинама, основан у главном на начелу самоуправном, изазива неопходну потребу у оваком преустројству, према чему подписани сматрају овако решење Одбора као таково, којим се условљава правилан развитак општине и њенога рада по новом закону.

Овим законом, проширен је и сам делокруг рада општинског, те по томе и потреба захтева, да се администрација у нечему преустроји а у нечему и допуни, као и да се нове установе заведу.

Комисија у своме послу кретала се једино у домашају прописа закона о општинама, а у вези са буџетом.

Зна се, да свако преустројство, и завођење нових установа, тражи и потребује материјалних средстава.

Без сумње, и ово преустројство, које предлажемо, потребоваће материјалних средстава — издатака.

Зна се, да је Општини Београдској, која није у најбољим финансијским приликама, потребна и неопходна штедња. Но кад се узме у обзир то, да се у многим општинским пословима до сада није радило онако као што треба, да је било застоја у многим гранама општин. управе и послова њених, да се није поклањала довољна пажња прибирању општ. прихода онда држимо, да је за уређење општин. послова неопходно нужно жртвовати колико се год може, те да општина београдска, као општина престоничка, својим уређењем служи за углед и осталим општинама у земљи.

А кад се овоме дода још и то, да је новим законом проширен делокруг рада општин. власти, сачим се у неколико осигуравају и самоуправне слободу, онда је ван сваке сумње, да за све ово општина потребује већих жртава. но што је до сада у буџету прадвиђено било.

Комисија, која се је подуже забавила на овоме послу, и свестрано испитала све околиности и прилике, и оценила важност оваког једног преустројства — није пропуштала из вида те да се не предвиде и нови извори, које ће општина имати у делокругу свога рада по новоме закону, са чиме ће се знатно олакшати издатци који ће бити предвиђени завођењем нових установа.

Ово је комисија сматрала за дужност Одбору да напомене пре, него што изложи своје мишљење о преустројству.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Збор Оно што се толико година очекивало и са свих страна од општинске управе изискивало, ето једном и да се оствари.

Одбор општински, као што се види из објаве на првој страни овога броја, решио је да се од збора општинског издејствује одобрење за потребно задужење, а одмах за тим да се у име божје — једном у истини приступи извршењу великих реформа.

Ко год од грађана који имају право гласа на збору, жели упознати се изближе са овим питањем може бесплатно добити у деловодству општине штампани извештај техничко-финансијске комисије. У идућем броју проговоримо коју више о овоме тако важном кораку општинске управе.

Канализација. Предлози комисије, која је поднела извештај како да се изврши канализација у престоници усвојени су на састанку одборском 18. ов. мес.

Претходним пословима за грађење канала приступиће се одмах како би и канализација могла бити извршена у што краћем року.

Остале исте. Одбор општински решио је у седници 14. ов. мес. да казне за пољске штете остану оне исте које су важиле прошле године.

Данас први пут. Према наредби општинскога суда а на основу закона данас је почело затварање радња и дућана у празничне дане.

Обзнана

(КОМИСИЈА ЗА КОМОРУ)

Разрез коморе на грађане београдске, који је раније и споразумно са општинском влашћу извршила војна комисија, објављен је преко „Српских Новина“, те се тако могло видети шта ко из Београда има на име коморе за војну потребу да да.

Да би сада комисија накнадно учинила исправке, према изјавама грађана чије имовно стање или вије погођено или се до нас изменило, позивају се сви они грађани из Београда, који са разрезом коморе нису задовољни, да до краја овога месеца општинскоме Суду учине пријаву и поднесу доказе о својој имовној стањи.

После овога рока неће се ничије жалбе ни примати ни разматрати

Из седнице Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. АБр. 743.

НАРЕДБА

(ЗА ПРОДАЈУ ХЛЕБА).

Таксу за продају обичнога хлеба одређиваће и на даље општински Одбор заједно са назначаванем мере (тежине) према цени; а за бели хлеб — Суд општине вар. Београда, на основу 13 тачке члана 37. зак. о општинама

наређује:

да се од данас продаје (бели хлеб) увек у потпуној тежини килограма.

Такса за бели хлеб за сада се неће одређивати, и по томе хлебари до даље наредбе продају белог хлеба могу вршити по цени, коју сами одреде.

Ко се не буде ове наредбе придржавао, и бели хлеб продавао у непрописној тежини, казниће се по закону.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. маја 1890. год. АБр. 750.

Стечај

При општини београдској упражњено је место бабице са кварт савамалски.

Пријаве с документима примају се до 20. о. м. а првенство имају Српкиње.

Од стране Суда општине вар. Београда 12. Маја 1890. год. АБр. 676

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

1. За свирање народних свирача од једног вечера — 2 д.
2. За стално свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта — 10 д.

3. За свирање са певањем вештака од 1 концерта — 20 д.
4. За свирање женских (Damen-Capelle) — — — — 30 д.

II.

1. За 1 игранку или забаву са игранком у локал. I-ог реда 30 д.
2. " 1 " " " " " " " " II-ог " 20 д.
3. " 1 " " " " " " " " " III-ег " 15 д.

III.

1. За панораму на дан — — — — — 10 д.
2. Разне представе и показивање вештина, дневно — 10 д.
3. Циркус од преставе — — — — — 30 д.
4. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од забаве — — — — — 50 д.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена или музика доведена, газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се пакнадно општинскоме суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подврћиће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. јан. 1890. АБр. 179

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. димничарство:

- а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0,40 д.
- б). за неузидан шпархерд 0,40 "
- в). за узидан " 0,80 "
- г). за велики узидан шпархерд у гостионици . . . 1,00 "
- д). за чишћење димњака од два спрата 0,40 "
- ђ). за чишћење простог димњака 0,20 "
- е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пењима . . . 0,20 "
- ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пењима 0,40 "
- з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 1,50 "

II. извожња тубрета:

- а). за собу и кујну или мањи дућан са собом 0,20 "
- б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом 0,60 "
- в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале 1,00 "

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИК:

- а). од кубног метра 10,00 "
- б). од акова 0 50 "

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 8. до 15. Маја закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		дин.	КИЛОГР.		дин.
	Брашна пшенич.	—	10,360	Сена	5—
	Брашна кукуруз.	—	4,630	Сламе	3—
287,139	Пшенице	15·75	90	Коре брезове.	7—
61,132	Кукуруза	12—		Воска	—
20,500	Ражи	14—	97	Кајмака	110
	Крупника	—	4,986	Сира	45—
63	Јечма	12—	219	Доја топљена	100
20,757	Овса	14·25	669	Масти	115
	Кукуруз нови	—		Сланине	—
1,499	Пасуља	21·50		Сува меса	—
4,769	Кромпира нова	17—	2 64	Вуне непране	116
	Арпаџика	—	16,539	Свиња дебелих	82·50
508	Црна лука	18—		Угљена камена	—
	Бела лука	—	1,194	Кумура дрвена	5—
	Лука арпаламе	—	90,845	Креча	3—
	Јабука	—			
	Крушака	—	Литарз		
458	Ораја	22—	95,405	Вина црна	19 50
	Грожђа	—	150	Вина бела	30—
	Шљива силових	—	11,060	Ракије шљ. меке	26—
	Сувих шљива.	—		Ракије ком. љуте	—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.